

Erftransformaties i.r.t. geurhinder onder de Omgevingswet 2024

Informatiedocument d.d. 11 februari 2025

Aanleiding

Bij het toekennen van een nieuwe functie aan een locatie na het beëindigen van een agrarische functie kunnen regels over geur van invloed zijn op de realisatie van die nieuwe functie. Dergelijke regels kunnen zijn opgenomen in de omgevingsverordening van de provincie en/of het omgevingsplan van de gemeente. Onder de Omgevingswet is het beleid ten aanzien van geurhinder geïntegreerd in diverse instrumenten zoals het omgevingsplan, de omgevingsverordening en de Bruidsschat van de Omgevingswet. Hoewel er regels zijn om geurhinder te beperken, biedt de Omgevingswet flexibiliteit en ruimte voor maatwerk. Dit betekent dat er, afhankelijk van de specifieke situatie, mogelijkheden kunnen zijn om af te wijken van de standaardregels en zo de gewenste erftransformatie mogelijk te maken.

Vraagstelling: Wat zijn de regels wanneer er bij een erftransformatie sprake is van geurhinder? Welke mogelijkheden zijn er om in specifieke situaties af te wijken van deze regels?

Inhoudsopgave

Omgevingswet: beschermen en benutten	1
Geurregels in de Bruidsschat van de Omgevingswet	2
Regels over geur in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)	2
Relatie met de Wet milieubeheer	2
Beoordeling van geurhinder bij functietoedeling	2
Mogelijkheden voor afwijking	2
Procedurale aspecten	3

Omgevingswet: beschermen en benutten

De omgevingswet streeft naar een balans tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. De gemeente heeft daarbij de rol om functies zorgvuldig toe te wijzen: wat kan waar wel en wat niet, vanuit de beoogde balans tussen beschermen en benutten. Uitgangspunt is daarbij een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties' (ETFAL), op gemeentelijk cq gebiedsniveau. In de brede belangenafweging weegt het bevoegd gezag het belang van de gezondheidsbescherming/kwaliteit leefomgeving samen met andere belangen af, zoals werkgelegenheid. Het bevoegd gezag moet motiveren hoe het de verschillende belangen heeft gewogen. En hoe dit uitpakt in het omgevingsplan. Dit volgt uit artikel 2.1 lid 4 van de Omgevingswet.

De Omgevingswet bevat een algemene zorgplicht. Dit houdt in dat overheden, bedrijven én burgers verantwoordelijk zijn voor een veilige en gezonde leefomgeving. Deze algemene zorgplicht is niet van toepassing als er specifieke decentrale of rijksregels zijn, zoals een specifieke zorgplicht. Zie ook: [Zorgplicht in de Omgevingswet | Informatiepunt Leefomgeving](#)

Ook [voorzorg](#) kan een rol spelen bij het toedelen van functies aan locaties. Het voorzorgsbeginsel is het beginsel dat inhoudt dat bedrijven en overheden maatregelen nemen wanneer er gegronde redenen zijn om aan te nemen dat activiteiten negatieve gevolgen kunnen hebben voor het milieu of de gezondheid. Het gaat om activiteiten waarbij de beschikbare wetenschappelijke gegevens wel indicaties geven voor een risico, maar nog onvoldoende wetenschappelijk bewijs beschikbaar is over de aard of omvang van een risico. Zie ook: [Voorzorg in de Omgevingswet | Informatiepunt Leefomgeving](#)

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.

Geurregels in de Bruidsschat van de Omgevingswet

De Bruidsschat bevat overgangsrechtelijke regels die automatisch gelden voor gemeenten na de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Voor geurhinder zijn hierin specifieke bepalingen opgenomen, zoals de maximale geurnormen voor verschillende typen activiteiten. Deze regels dienen als basis totdat gemeenten eigen maatwerkregels hebben opgenomen in hun omgevingsplan. De Bruidsschat benadrukt het belang van het beschermen van de leefomgeving tegen geurhinder, terwijl tegelijkertijd ruimte wordt geboden voor economische ontwikkeling en herbestemming.

Bron: Aanvullingsbesluit fysieke leefomgeving (Stb. 2018, 291).

Regels over geur in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)

In het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) zijn algemene regels opgenomen die een kader bieden voor geurhinder. Het Bkl stelt bijvoorbeeld dat gemeenten bij het opstellen van hun omgevingsplan rekening moeten houden met omgevingswaarden voor geur, indien deze zijn vastgesteld. Daarnaast biedt het Bkl flexibiliteit door het mogelijk te maken om af te wijken van standaardregels, mits de veiligheid en gezondheid van omwonenden gewaarborgd blijven. Gemeenten kunnen bijvoorbeeld specifieke geurnormen hanteren voor bepaalde gebieden of functies, afhankelijk van de lokale omstandigheden.

Bron: Besluit kwaliteit leefomgeving (Stb. 2018, 292).

Relatie met de Wet milieubeheer

De Wet milieubeheer blijft een belangrijke rol spelen bij geurhinder. Voor sommige activiteiten, zoals intensieve veehouderijen, gelden op grond van de Wet milieubeheer specifieke regels en vergunningseisen. Deze regels zijn in veel gevallen opgenomen in de omgevingsvergunning. Bij herbestemming kan het nodig zijn om bestaande vergunningen te herzien of aan te passen om te voldoen aan nieuwe omgevingsplannen of omgevingswaarden.

Bron: Wet milieubeheer, artikel 8.40 en volgende.

Beoordeling van geurhinder bij functietoedeling

Bij de beoordeling van geurhinder in het kader van het toekennen van een nieuwe functie, spelen diverse factoren een rol, waaronder:

- De aard van de nieuwe functie: Bijvoorbeeld of het gaat om een woonfunctie, recreatieve functie of een andere gevoelige functie.
- De afstand tot bestaande geurbronnen: Hoe dichterbij geurbronnen (zoals veehouderijen of industriële activiteiten) zich bevinden, hoe groter de kans op geurhinder.
- De cumulatieve geurbelasting: Dit betreft de optelsom van geurbelasting van meerdere bronnen in een gebied, wat een belangrijke factor is bij het beoordelen van de leefomgevingskwaliteit.

Bron: Richtlijn Geurhinder en veehouderij, Publicatiereeks Lucht en Emissie (PLE).

Mogelijkheden voor afwijking

De Omgevingswet biedt mogelijkheden om af te wijken van standaardregels, bijvoorbeeld door:

- Mitigerende maatregelen: Dit kan onder meer het plaatsen van geurfilters of het aanpassen van bedrijfsprocessen omvatten.
- Toepassing van de evenredigheidsbepaling: Hiermee kan een afweging worden gemaakt tussen de belangen van initiatiefnemers en de bescherming van de leefomgeving.
- Gebruik van maatwerkregels in het omgevingsplan: Gemeenten kunnen specifieke regels opnemen die beter aansluiten bij de lokale situatie.

Bron: Omgevingswet, artikelen 4.1 en 4.2.

Hoewel wij ons inspannen om betrouwbare informatie te bieden, kunnen wij niet garanderen dat deze door veranderende inzichten – bijvoorbeeld door jurisprudentie – altijd actueel blijft. Heeft u vragen of aanvullende informatie over de onderwerpen in dit document? Dan horen wij dat graag via OndersteuningUAPB@minlnv.nl.

Procedurele aspecten

Bij het wijzigen van het omgevingsplan of het aanvragen van een omgevingsvergunning voor een afwijkende activiteit moeten de volgende procedures worden gevolgd:

1. Wijziging van het omgevingsplan: Dit vereist een uitgebreide voorbereidingsprocedure waarbij belanghebbenden worden betrokken.
2. Aanvraag omgevingsvergunning: Hierbij moet worden aangetoond dat de nieuwe functie past binnen de vastgestelde omgevingswaarden voor geur of dat mitigerende maatregelen zijn getroffen.
3. Afstemming met provincie: Als de omgevingsverordening aanvullende eisen stelt, moet de herbestemming hiermee in overeenstemming zijn.

Bron: Omgevingswet, artikel 16.55; Besluit kwaliteit leefomgeving (Stb. 2018, 292).

Conclusie: De Omgevingswet biedt een integraal kader voor het reguleren van geurhinder bij erftransformaties. Door gebruik te maken van de flexibiliteit en maatwerkmogelijkheden die de wet biedt, kunnen gemeenten en initiatiefnemers tot oplossingen komen die zowel recht doen aan de bescherming van de leefomgeving als aan de behoefte aan economische en ruimtelijke ontwikkeling.

Bron: Omgevingswet, Memorie van Toelichting (Kamerstukken II 2014/15, 33 962, nr. 3).